

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveysehdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

Ohje kalojen ja rapujen terveysehdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

Tässä ohjeessa ohjeistetaan kalojen ja rapujen kasvattajia ja muita alan toimijoita siitä kalojen ja rapujen tautien vastustamista koskevasta lainsäädännöstä, joka koskee elävien kalojen ja rapujen istuttamista, siirtämistä ja kuljettamista maamme rajojen sisäpuolella. Asiaa koskeva lainsäädäntö on listattu tämän ohjeen lopussa.

1 Terveyslupa

Kaloja, rapuja tai mätiä saa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta kasvattaa elintarvikkeeksi, myytäväksi tai muutoin luovutettavaksi jatkokasvatukseen, tai istutettavaksi mereen tai vesistöihin vain pitopaikasta, jolle on myönnetty Ruokaviraston (ent. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira) terveyslupa. Ahvenanmaalla lupaviranomainen on maakuntahallitus. Lisätietoa luvasta löytyy Ruokaviraston internetsivuilla. Luvan voimassaolon voi tarkastaa Ruokaviraston internetsivuilla olevasta taulukosta: www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten terveys ja eläintaudit > Eläintautien vastustaminen ja valvonta > Vesiviljelyeläinten terveyslupa ja rekisteri > [Terveysluparekisteri](#). Kaikilla rekisterissä olevilla pitopaikoilla on voimassaoleva terveyslupa. *Kalojen, rapujen tai mädin vastaanottajan, tulisi tarkastaa, että pitopaikalla, josta kalat tai ravut ostetaan, on terveyslupa.*

2 Kuljettaminen

Istutukseen ja jatkokasvatukseen kuljetettavien kalojen, sukuolujen ja rapujen tulee olla silmämääräisesti terveitä ja elinvoimaisia. Niiden tulee olla peräisin pitopaikasta, jossa niiden kuolleisuutta on kussakin kasvatusyksikössä seurattu siten, että lisääntynyt kuolleisuus olisi siellä huomattu.

Kuljetus on suoritettava siten, etteivät kuljetettavat eläimet altistu tarttuville taudeille kuljetuksen aikana. Kuljetuksella ei saa vaarantaa lähtöpaikan tai määräpaikan tautitilannetta eikä kuljetuksella saa levittää tauteja myöskään muualle.

Jäljitettävyyden varmistamiseksi kalojen tai rapujen vastaanottajalle on kirjoitettava kuormakirja, johon merkitään ainakin lähtöpäivä, lähtöpaikka, laji, lukumäärä, keskipaino (mädille tilavuus), ikä, aiottu määränpää sekä eläinten alkuperäpaikka ja omistaja. Kuljetuksen aikana on pidettävä kirjaa niistä vesiviljelylaitoksista, perkaamoista ja jalostuslaitoksista, jossa kuljetusväline käy, sekä kaikista vedenvaihtopaikoista ja eläinten kuolleisuudesta kuljetuksen aikana.

Kalankuljetusvälineistö on puhdistettava ja desinfioitava kuljetusten välillä. Kuljetuskaluston pesu ja desinfiointi on lakisääteinen silloin kun kuljetetaan lohikaloja merialueella tai

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

merikaloiden nousualueella ja kuljetusväline palaa sisävesialueelle mutta suositeltavaa aina kuljetusten välillä.

Kuljetussäiliöiden veden vaihdolla ei saa aiheuttaa eläintautien leviämiskä. *Mikäli kuljetuksen aikana joudutaan vaihtamaan vettä, tulee poistettava vesi imeyttää maahan tai johtaa kunnalliseen viemäriverkostoon.*

Eläinten kuljetusluvasta ja kaupallisesta kuljettamisesta on ohjeistettu Ruokaviraston internetsivuilla www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten hyvinvointi > [Eläinsuojelu kuljetuksissa](#)

3 Siirtorajoitukset

3.1 IPN- ja SAV -tautien rajoitusalue

Sisämaan poikaslaitosten ja uhanalaisten kalakantojen suojaamiseksi IPN- ja SAV taudeilta (Infectious Pancreatic Necrosis, tarttuva haimakuoliotauti (genoryhmä 5); Salmonid Alphavirus Infections, lohikaloiden alfavirustartunnat) on perustettu rajoitusalue ja vastaavasti suoja-alue, joiden välistä kalaliikennettä rajoitetaan. IPN- ja SAV tautien rajoitusalue käsittää merialueen ja merikaloiden nousualueen ja suoja-alue käsittää vastaavasti sisävesialueen. Sisävesialueeksi katsotaan siis ne **vesistöalueet**, jonne merialueen kalat eivät pääse nousemaan tai jonne noustakseen merikaloiden on ohitettava kahdet kalaportaat ja sellaiset **pitopaikat**, jotka käyttävät tällaiselta alueelta peräisin olevaa vettä, pohjavettä tai sulamisvesiä.

Merialueelta tai merikaloiden nousualueelta ei saa lähtökohtaisesti siirtää luonnonvaraisia kaloja (mitään lajia) sisävesialueella. Aluehallintovirasto voi kuitenkin tietyin ehdoin myöntää poikkeuslupia luonnonvaraisten kalojen siirtämiseen. *Lupaa haetaan kalojen lähtöalueen aluehallintovirastolta.* Lupamääräyksissä säädetään siirron yhteydessä tehtävistä tutkimuksista ja muista vaatimuksista.

Luonnonvaraisten lohikaloiden **sukusoluja** saa siirtää rajoitusalueelta sisävesialueelle, jos emokalat on tutkittu IPN- ja SAV-tartuntojen varalta kielteisin tuloksin, mäti on desinfioitu vastalypsettynä (lohi, kirjolohi, taimen, nieriä) **ja** silmäpisteasteella (kaikkien lohikaloiden mäti) **ja** sukusolut on lypsyn jälkeen säilytetty merikaloiden nousualueen vettä käyttävässä hautomossa, jonka tulovesi käsitellään IPN- ja SAV virusten hävittämiseksi tai jossa käytetään pohjavettä. Vaihtoehtoisesti sukusolut voidaan myös siirtää sisävesialueen vettä käyttävään hautomoon ennen tutkimustulosten valmistumista, jos kyseisen hautomon poistovesi lasketaan merikaloiden nousualueelle tai merialueelle, imeytetään maahan tai käsitellään IPN- ja SAV-virusten hävittämiseksi ja hautomo sitoutuu desinfiomaan mädin edellä mainitun mukaisesti. *Harjusten, siikojen ja muikkujen osalta riittää 60 emokalan tutkiminen pyyntipaikkaa kohden, vaikka emokaloja käytettäisiin enemmän. Muiden lajien kohdalla tutkitaan lähtökohtaisesti kaikki emokalat. Jos emokaloiden tutkimuksesta aiheutuu*

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveysehdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

haittaa lajien suojelulle ja pyyntipaikan tautitilanne ei edellytä kaikkien emokalojen tutkimusta, voidaan sopia muunlaisesta tutkimusohjelmasta aluehallintoviraston kanssa. Ruokaviraston laboratorion tutkimustodistus IPN- ja SAV-tutkimuksista on säilytettävä pitopaikan kirjanpidossa. Jos sukusoluja tai niistä kuoriutuneita poikasia myydään tai luovutetaan toisiin sisävesialueen pitopaikkoihin (mm. luonnonravintolammikot), on suositeltavaa antaa kalojen ostajalle kopio tutkimustodistuksesta.

Viljeltyjen, IPN- tai SAV-tartunnoille herkkien kalojen (lohi, taimen, kirjolohi, siika, puronieriä) tai niiden sukusolujen siirtäminen merialueen tai merikalojen nousualueen pitopaikasta sisämaan alueelle viljelyyn tai istutukseen on kielletty. Poikkeuslupia ei voida myöntää.

3.2 VHS -taudin rajoitusalue

VHS-taudin (Viral Haemorrhagic Septicaemia, virusperäinen verenvuotoseptikemia) esiintymisen vuoksi on perustettu Ahvenanmaan rajoitusalue. Viljeltyjen sekä luonnonvaraisten, VHS-taudille herkkien (silakka, siika, hauki, turska, kirjolohi, made, taimen, piikkikampela, kilohaili, harjus) ja VHS-tautia levittävien kalojen (ks. EU komission asetus 1251/2008, liite 1), mädin, maidin sekä perkaamattoman kalan ja desinfiioimattoman välineistön ja kuljetuskaluston siirto Ahvenanmaan rajoitusalueelta sen ulkopuolelle on kielletty. Perattua kalaa ja kauttaaltaan hapotettuja (pH 4 tai alempi) tai 70 °C / 60 min kuumennettuja sivutuotteita (perkuujäte, kuolleet kalat) saa siirtää. Kaluston desinfioinnista VHS-alueelta poistuttaessa on olemassa erillinen [ohje](#).

Kuljetettaessa elävää kalaa muualta Suomesta Ahvenanmaalle, tulee huolehtia siitä, että kuljetuskalusto ja välineistö on mahdollisimman vähän kosketuksissa veteen tai kalankasvatuksessa käytettävään välineistöön Ahvenanmaalla.

Jos kalojen kuljetusvettä on pakko vaihtaa kuljetuksen aikana, on se paras tehdä sisävesialueella. Sisävesialueella uutta vettä voidaan ottaa vesiposteista, järvistä tai joista, mutta poistettava vesi tulee imeyttää maahan niin kaukana pintavesistä, ettei vesi valu luonnonvesiin tai johtaa jätevesiviemäriin (ei hulevesiviemäriin). Mikäli vettä vaihdetaan merialueella, tulee se tehdä mahdollisimman kaukana Ahvenanmaasta tai mikäli vedenvaihto on pakollinen Ahvenanmaalla, tulee se tehdä mahdollisimman kaukana kalanviljelylaitoksista ja perkaamoista.

Kalojen purkupaikan tulee olla puhdas ja siisti. Kuljettajan ja muiden rajoitusalueen ulkopuolelle palaavien, kalojen purkuun osallistuvien henkilöiden tulee käyttää helposti desinfioitavia suojavaatteita ja kenkiä. Kalat vastaanottavan laitoksen henkilökunnan ja heidän välineidensä kosketusta kuljetuskalustoon tulee välttää.

Siirrettäessä VHS:lle herkkiä kaloja tai niiden sukusoluja muualta Suomesta Ahvenanmaalle tulee jokaisen erän mukana olla Euroopan Komission asetuksen 1251/2008 liitteen II osa A

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

mukainen terveystodistus. Todistuksen kirjoittaa lähtöpaikan kunnaneläinlääkäri. Kunnaneläinlääkäriin tarkastusta ei vaadita näissä maan sisäisissä siirroissa kaikille erille vaan kalat voidaan tarkastaa 6 kuukauden jaksoksi (kevään siirrot / syksyn siirrot) yhdellä tarkastuksella. Asiasta on ohjeistettu virkaeläinlääkäreitä.

3.3 *Gyrodactylus salaris* -loisen suoja-alue

Jäämereen laskevien jokien vesistöissä elävien kalojen suojaamiseksi *Gyrodactylus salaris* -loiselta on perustettu suoja-alue Tenojoen, Paatsjoen, Näätämöjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen vesistöjen alueelle (Kuva 1). *Muut Suomen alueet muodostavat G. salaris* -loisen rajoitusalueen.

Elävien, viljeltyjen ja luonnonvaraisten kalojen sekä desinfiomattoman mädin siirtäminen muualta Suomesta *G. salaris* -loisen vuoksi perustetulle suoja-alueelle on kielletty. Huolellisesti desinfioitua mätiä saa siirtää.

Elävien kalojen siirtäminen myös Paatsjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen alueelta Teno- ja Näätämöjoen vesistöjen alueelle on kielletty. Syöttikalojen tuominen *G. salaris* -suoja-alueelle sekä syöttikalojen siirtäminen suoja-alueen sisällä vesistöstä toiseen on kielletty. Syöttikalojen käyttäminen suoja-alueella onginnassa, pilkinnässä tai viehekalastuksessa on kielletty. Muista vesistöistä peräisin olevien kalojen perkaaminen tai perkuujätteen laskeminen suoja-alueen vesistöissä on kielletty. Asetuksessa määrätään lisäksi, että kalastusvälineiden ja -kaluston tulee olla täysin kuivia tai desinfioituja ennen niiden käyttöä näissä vesissä. Lisätietoja löytyy [Ruokaviraston internetsivuilta](#).

Kuva 1. *Gyrodactylus salaris* -loisen suoja-alue (Tenojoen, Näätämöjoen, Paatsjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen vesistöalueet)

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

4 Poikkeuslupa

Aluehallintovirasto voi myöntää poikkeusluvan siirtää luonnonvaraisia kaloja rajoitusalueilta suoja-alueille, jos siirto ei olennaisesti lisää kyseessä olevan taudin leviämistä suoja-alueelle.

5 IHN-taudin seuranta-alueet

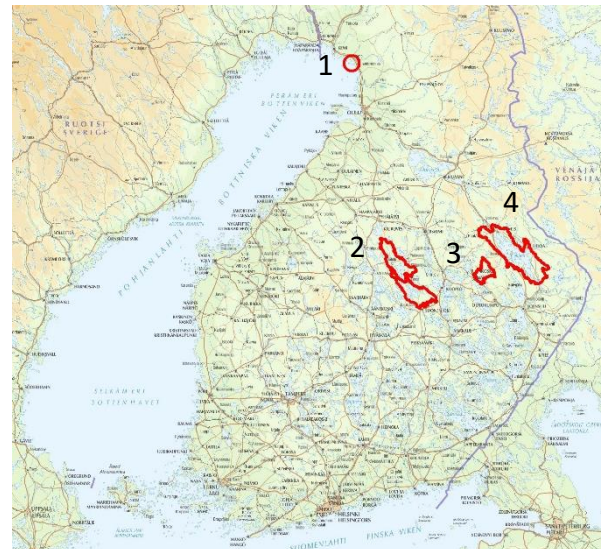
lissä, Tervossa, Kaavilla ja Nurmeksessa talvella 2017-2018 todetun kalojen tarttuvan haimakuoliotaudin (IHN-Tauti) vuoksi Suomeen on muodostettu neljä IHN-taudin seuranta-alueita (kuva 2).

Seuranta-alueilta ei saa siirtää muualle Suomeen eläviä kirjolohia tai lohia tai niiden sukusoluja. Kuolleita, perkaamattomia kirjolohia tai lohia saa siirtää alueelta pois vain terveysluvan saaneeseen perkaamoon. Seuranta-alueelta ei saa siirtää muualle Suomeen myöskään IHN-taudin vektorilajeja (sammot, ruutana, karpit, säyne, särki, sorva, suutari, kampela, kuha, jokirapu ja täplärapu) silloin kun niitä siirretään sellaisten pitopaikkojen välillä, joissa pidetään myös lohia tai kirjolohia. Muita lajeja saa siirtää rajoituksesta. Seuranta-alueilla sijaitsevista luonnonravintolammikoista saa esimerkiksi siirtää kuhia muualle maahan viljelyyn tai istutuksiin.

Siirrettäessä lohia tai kirjolohia tai niiden sukusoluja seuranta-alueille pitopaikkoihin tai istutuksiin, tulee jokaisen erän mukana olla Euroopan Komission asetuksen 1251/2008 liitteen II osa A mukainen terveystodistus. Todistuksen kirjoittaa lähtöpaikan kunnaneläinlääkäri. Vastaavasti kuin siirrettäessä kaloja tai niiden sukusoluja Ahvenenmaan VHS-rajoitusalueelle, kunnaneläinlääkäriin tarkastusta ei vaadita näissä maan sisäisissä siirroissa kaikille erille vaan kalat voidaan tarkastaa 6 kuukauden jaksoksi (kevään siirrot / syksyn siirrot) yhdellä tarkastuksella. Asiasta on ohjeistettu virkaeläinlääkäreitä.

Kuva 2. IHN-taudin seuranta-alueet.

1. Merivesialueet kymmenen kilometrin säteellä koordinaateista N7273028; E 412543 (ETRS-TM35FIN), **2.** Kymijoen päävesistöalueen Rautalammin reitin valuma-alueen osa-alueet Virmasvesi (14.72) ja Nilakka (14.73), **3.** Vuoksen päävesistöalueen Juojärven reitin valuma-alueen osa-alue Saarijärvi (4.74), **4.** Vuoksen päävesistöalueen Pielisen reitin valuma-alueen osa-alue Pielinen (4.41)

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveysehdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

IHN-taudin seuranta-alueella kalojen kuljetukseen käytettävä kuljetuskalusto on suositeltavaa pestä ja desinfioida välittömästi käytön jälkeen.

6 Emokalaston perustaminen

Luonnonvaraiset lohikalat, joiden sukusoluista perustetaan emoparvia, on tutkittava VHS, IHN, IPN, SAV ja BKD -tautien varalta ennen kuin niiden jälkeläisiä saadaan myydä tai luovuttaa istutuksiin tai muille laitoksille. *Jäämereen laskevista joista pyydytetyt emokalat tutkitaan myös ISA-taudin varalta. Harjusten, siikojen ja muikkujen osalta riittää 60 emokalan tutkiminen pyyntipaikkaa kohden, vaikka emokaloja käytettäisiin enemmän. Muiden lajien kohdalla tutkitaan lähtökohtaisesti kaikki emokalat. Jos emokalojen tutkimuksesta aiheutuu haittaa lajien suojelulle ja pyyntipaikan tautitilanne ei edellytä kaikkien emokalojen tutkimusta, voidaan sopia muunlaisesta tutkimusohjelmasta aluehallintoviraston kanssa.* Lisätietoja emokalojen tutkimisesta löytyy [Ruokaviraston internetsivuilta](#).

Jos emoparvi perustetaan luonnosta pyydystetyistä lohikaloista (ei mädistä), tulee nämä luonnosta pyydytetyt lohikalat tutkia edellä mainittujen tautien varalta ennen kuin niiden jälkeläisiä saa myydä tai luovuttaa istutuksiin tai muille laitoksille. Kalat voidaan tutkia kokonaan tai osin sentinellikalojen avulla, jos luonnosta pyydyttyjä lohikaloja ei voida tappaa tarpeelliseksi katsottua määrää. Jos luonnonvaraisia lohikaloja otetaan vapaaehtoiseen BKD-ohjelmaan kuuluvalle laitokselle, tulee ne karantenoida ennen varsinaisiin viljelytiloihin siirtämistä, kunnes tutkimustulokset ovat valmistuneet. Kalojen karantenoinnista on erillinen [Ruokaviraston ohje](#).

7 Kalojen istutukset

Istutuksissa on huomioitava edellä mainitut siirtorajoitukset rajoitusten kohteena olevilta alueilta (IPN, SAV, VHS, IHN).

Lisäksi lohikaloja saa istuttaa sisämaan alueelle vain vapaaehtoiseen BKD-taudin terveysvalvontaan kuuluvista laitoksista, joille aluehallintovirasto on myöntänyt BKD-taudin osalta terveysluokan 1 tai 2. Lähtölaitoksen terveysluokan BKD-taudin osalta voi tarkastaa Ruokaviraston internetsivuilta: www.ruokavirasto.fi > Viljelijät > Eläintenpito > Eläinten terveys ja eläintaudit > Eläintautien vastustaminen ja valvonta > Vesiviljelyeläinten terveyslupa ja rekisteri > [Terveysluparekisteri](#). Terveysluokkavaatimus ei koske istutuksia, jotka tehdään lijoen, Karvianjoen, Kemijoen tai Oulujoen vesistöalueille. Rajoitus ei myöskään koske sen vesistöalueen osan, jolla pitopaikka sijaitsee, luonnonvaraisista kannoista hankittujen sukusolujen tai niistä vastakuoriutuneiden poikasten vapauttamista samalle alueelle.

Kaloja, mätää tai rapuja ei saa istuttaa luontoon, jos niiden epäillään voivan levittää eläintautia, josta on haittaa muille eläimille. Istutuksilla ei saa lisätä BKD-taudin, IPN-taudin,

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

paisetaudin, rapuruton tai muun vesieläimissä esiintyvän taudin leviämisen riskiä istutuspaikan läheisyydessä olevaan pitopaikkaan. *Mikäli pitopaikassa on todettu BKD, IPN tai paisetauti ja pitopaikkaa ei sen jälkeen ole tyhjennetty ja desinfioitu, tulisi kyseisestä pitopaikasta tehtävissä istutuksissa huomioida istutusalueen tautitilanne ja sopia istutuksista alueen kalanviljelylaitosten kanssa.* Erityisesti on huolehdittava siitä, ettei istutuksilla aiheuteta BKD, IPN- tai paisetaudin leviämisen vaaraa niille herkkiä emokalalajeja ylläpitävään pitopaikkaan.

On huomioitava, että kalaistutuksiin liittyy kalastuslain alaista lainsäädäntöä, jota ei ole huomioitu tässä ohjeessa ja josta vastaavan elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset).

8 Rapujen istutukset ja siirrot

Rapujen istutuksilla ei saa aiheuttaa rapuruton leviämisen vaaraa.

Istutettaessa jokirapuja, tulisi istutettavasta erästä lähettää Ruokavirastoon tutkittavaksi 60 kpl erä rapuruton varalta ja istutus tulisi tehdä vasta tutkimustuloksen selvittyä. Istutuksissa tulisi suosia viljeltyjä rapuja, joiden terveystilanne on luotettavammin selvitettävissä.

On huomioitava, että rapuistutuksiin liittyy kalastuslain alaista lainsäädäntöä ja täplärapujen osalta vieraslajilainsäädäntöä, joiden soveltamisesta vastaavat elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskukset (ELY-keskukset). Täplärapujen istutukset kaikkiin vesiin - myös nykyisiin täplärapuvesiin - sekä täplärapujen viljely, ovat kiellettyjä vieraslajilainsäädännön nojalla.

9 Ilmoitusvelvollisuus

Jos vesiviljelyeläinten parissa työskentelevä henkilö, kuten kalojen tai rapujen siirtäjä tai istuttaja epäilee kaloissa tai ravuissa vastustettavaa eläintautia, tai uutta vakavaa eläintautia on hänen eläintautilain mukaisesti viipymättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. *Käytännössä vakavasti sairaista kaloista tai ravuista on aina ilmoitettava, ellei vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin epäilyä voida jostain syystä poissulkea.*

10 Kuljetusvälineistön pesu ja desinfiointi

Kuljetuskaluston ja välineistön pesu ja desinfiointi tulee tehdä niin kaukana tai muuten erotettuna kalanviljelylaitoksista, perkaamoista ja luonnonvesistä, ettei tartunnan leviäminen pestyyn ja desinfioituun kalustoon tai pesuvesien myötä viljeltyihin tai villeihin kaloihin ole mahdollinen.

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

Kaikki kuljetuskaluston ja -välineistön pinnat, letkut, suoja-vaatteet ja kaikki välineet jotka ovat olleet kosketuksissa kalojen tai veden kanssa, tulee pestä puhtaiksi ennen desinfiointia. Pesu tulee suorittaa vähintään +60 °C vedellä ja emäksisellä pesuaineella. Pesu tulee suorittaa huolellisesti, sillä desinfiointiaineet eivät toimi likaisilla pinnoilla. Pesun jälkeen kaikki pinnat ruiskutetaan VHS/IPN/SAV/IHN -viruksiin tehoavalla desinfiointiaineella ja annetaan desinfiointiaineen vaikuttaa pakkausohjeen mukainen aika. Myös desinfiointi esim. kuuman höyryn avulla on sovelias. Esimerkkejä VHS/IPN/SAV/IHN -virukset tuhoavista desinfiointiaineista on lueteltu taulukossa 1. Myös muita kuin taulukossa lueteltuja desinfiointiaineita, -menetelmiä ja -aikoja voidaan käyttää, jos ne tehoavat VHS/IPN/SAV/IHN -viruksiin. Desinfiointiaineita käytettäessä tulee aina noudattaa annettuja käyttöturvallisuusohjeita.

Poistuttaessa rajoitusalueelta, pesu voidaan suorittaa rajoitusalueella, suihkuttaa desinfiointiaine pinnoille ja jättää se vaikuttamaan paluumatkan ajaksi. Pesu ja desinfiointi voidaan myös suorittaa Manner-Suomessa, kunhan huolehditaan siitä, etteivät kuljetuskalustossa, välineistössä ja suoja-vaatteissa mahdollisesti olevat taudinaiheuttajat pääse pesuveden mukana leviämään. Sumppuveneet on aina pestävä ja desinfioitava ennen Ahvenanmaalta poistumista.

Kuljetusvälineen kirjanpitoon suositellaan lisättäväksi seuraavat asiat:

- 1. Pesu- ja desinfiointipaikka*
- 2. Pesun ja desinfioinnin päivämäärä ja kellonaika*
- 3. Ajoneuvon (ja peräkärryn) rekisterinumero*
- 4. Pesuun ja desinfiointiin käytetyt aineet (kauppanimi ja vaikuttava aine) ja käyttöliuosten vahvuus prosentteina sekä vaikutusajat*

Taulukko 1. Esimerkkejä VHS, IPN, SAV ja IHN -virukset tuhoavista menetelmistä. Huomioi käyttöturvallisuusohjeet.

	Esimerkkejä kauppanimistä	Pitoisuus	Vaikutusaika
Kuuma höyry		> 100 °C	5 min
Vetyperoksidi ja peretikkahappo-yhdisteet	P ₃ –Oxonia Aktiv, Divosan Aktiv, F 268 Airol S	2-3 %	30 min
Kaliumpersulfaatti	Hygisept, Virkon S	1-2 %	30 min
Glutaraldehydi	Parvocide H-Plus	2 %	30 min

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

11 Lainsäädäntö

- Eläintautilaki 441/2013, muut 1500/2015
- MMM:n asetus kaloissa, äyriäisissä ja nilviäisissä esiintyvien eläintautien vastustamisesta 1009/2013 ja muutokset 391/2014, 807/2014, 519/2018, 776/2018 ja 799/2018.
- MMM:n asetus vastustettavista eläintaudeista ja niiden luokittelusta 843/2013, muut. 111/2015, 1271/2015.
- MMM:n päätös kalojen tarttuvan haimakuoliotaudin ja lohikalojen alfavirustartuntojen leviämisen estämiseksi perustettavasta rajoitusalueesta 809/2016.
- MMM:n päätös kalojen virusperäisen verenvuotoseptikemian leviämisen estämiseksi perustettavasta rajoitusalueesta 1270/2015
- MMM:n asetus Tenojoen, Näätämöjoen, Paatsjoen, Tuulomajoen ja Uutuanjoen vesistöalueiden suojaamisesta *Gyrodactylus salaris* -loisen leviämiseltä 1376/2004 ja muutos 839/2010
- EU komission asetus neuvoston direktiivin 2006/88/EY täytäntöönpanosta vesiviljelyeläinten ja niistä saatavien tuotteiden markkinoille saattamista ja yhteisöön tuontia koskevien edellytysten ja todistusvaatimusten osalta ja tartunnanlevittäjälajien luettelon vahvistamiseksi (EY) N:o 1251/2008, muutoksineen

Voimassa oleva lainsäädäntö löytyy internetistä palveluista: www.finlex.fi (kansallinen lainsäädäntö tai www.eur-lex.eu (EU:n lainsäädäntö).

Viranomaisen toiminnan tulee perustua laissa olevaan toimivaltaan ja viranomaistoiminnassa tulee tarkoin noudattaa lakia. Viranomaisohjeet eivät ole oikeudelliselta luonteeltaan muita viranomaisia tai toimijoita sitovia. Viime kädessä lainsäädännön soveltamista koskevat kysymykset ratkaisee tuomioistuin.

Tässä ohjeessa on sekä suoria lainauksia lainsäädännöstä että tulkintoja lainsäädännön soveltamisesta. Lainsäädännön tulkinnat on erotettu kursiivilla. Ohjeessa esitetyt tulkinnat ovat Ruokaviraston näkemyksiä siitä, miten lainsäädäntöä tulisi soveltaa.

Eläinten terveyden ja lääkitsemisen yksikkö

Ohje kalojen ja rapujen terveyshdoista maan sisäisissä siirroissa ja istutuksissa

LIITE 1 Esimerkkejä vaadittavista kalatautitutkimuksista

KÄYTTÖTARKOITUS	LAJIT JOITA KOSKEE	MITÄ TUTKITTAVA	LISÄTIETO
Emokalaston perustaminen	lohikalat	VHS, IHN, IPN, SAV, BKD	MMMa 1009/2013 6§
Mädin tai elävien kalojen otto Jäämereen laskevista vesistöistä	lohikalat	ISA	
Luonnonvaraisten lohikalojen mädin siirto IPN/SAV rajoitusalueelta sisävesialueelle (kalojen siirto vain AVI:n poikeusluvalla).	lohikalat	IPN, SAV	MMMp 809/2016, 5§ Haudonta karanteenihautomossa tutkimusten valmistumisen ajan.
Mädin otto BKD terveystalvontaan kuuluvaan pitopaikkaan (BKD terveystalvontaan kuuluville erillinen ohje)	lohikalat	BKD	VNa 838/2013 12§
Kalojen (ei sukusolujen) ottaminen BKD terveystalvontaan kuuluvaan pitopaikkaan (BKD terveystalvontaan kuuluville erillinen ohje)	lohikalat	BKD	VNa 838/2013 12§ Tutkimuksen oltava tehty ennen siirtoa Karanteenimenettelystä sovittava AVI:n kanssa
Ruokaviraston kalaterveyspalveluun kuuluvien tulee tutkituttaa luonnonvaraiset emokalat aina jos sukusoluista tuotetaan istukkaita	kaikki lajit	VHS, IHN, IPN, SAV, BKD	Kalaterveyspalvelun sopimus
Ylisiirrot	ks. lupaehdot	ks. lupaehdot	Siirto vaatii AVI:n luvan MMMp 806/2014 4§, ETL 441/2013 38§, MMMa 1009/2013 32§